

BANČNA »SANACIJA« - VPRAŠANJA

1. Uvod – pot v krizo in »sanacijo« bank

Gospodarski razvoj samostojne Slovenije je mogoče razdeliti v štiri izrazita razdobja. Kratkemu razdobju tranzicije, v katerem smo sicer, tudi po nepotrebnem, izgubili dele gospodarstva, je sledilo desetletje uspešnega gospodarskega razvoja, v katerem smo se s povprečno in zelo enakomerno štiri odstotno rastjo brez večjih zunanjih in notranjih neravnotežij hitro približevali povprečni razvitosti EU in obenem ohranjali socialno državo. Temu je med 2004 in 2008 sledilo razdobje »hazardiranja« z gospodarsko rastjo, ki jo je poganjalo kreditiranje, tega je omogočilo zadolževanje bank v tujini; neto zunanji dolg je porastel za 11 milijard evrov, bruto zunanji dolg pa celo za 23,4 milijarde evrov.. Nenormalna rast kreditov po stopnjah prek 30 odstotkov letno je bila namenjena širjenju proizvodnje, nakupom podjetij in avanturam na področju nekdanje Jugoslavije ter nakupom vrednostnih papirjev doma in v tujini. Banke, ki so bile po vstopu v EU in EMU soočene z neomejenimi količinami poceni denarja v evropskih bankah, so kredite dobesedno vsiljevale. Banka Slovenije, prezaposlena s pripravami na sprejem evra, je stala ob strani, Ministrstvo za finance pa je s svojimi ukrepi pregreto gospodarstvo dodatno spodbujalo. Reakcije na krizo konec 2008 so bile povsem napačne; zaradi padca izvoza neizogiben padec gospodarske aktivnosti so še poglobile predvsem s popolno zaustavitvijo kreditiranja. Temu je botroval politično všečen »pogrom tajkunov«, ki je uničeval podjetja. BS se je namesto z reševanjem bank ukvarjala z njihovim uničevanjem ter z iskanjem krivcev in »krivcev«. Pri tem je povsem spregledala svoj del odgovornosti za napake in zamude, ki so pripeljale do še naprej skrivnostne »sanacije« bančnega sistema, ta pa je slonela na namerno? napačnih številkah in napačnih predpostavkah. Cena za uspeh domače »trojke«, ki ji gre priznati, da se je izognila pravi »trojki«, je bila visoka: spisek za razprodajo petnajstih uspešnih podjetij. Krediti nefinančnemu sektorju se kljub prenosom slabih in »slabih« terjatev na DUTB še naprej zmanjšujejo, samo v zadnjem letu so se ob tri odstotni gospodarski rasti znižali za desetino.

2. »Sanacija« bank

BS ostaja še prepričana v pravilnost svojega delovanja, a ne zna ali pa ne more pojasniti ukrepov, ki jim je botrovala skupaj z Ministrstvom za finance predvsem v letu 2013. Vse, kar kot državljani Slovenije upravičeno zahtevamo, je pojasnitev dogajanj in predvsem razlogov za ravnanja denarne, izvršne in zakonodajne oblasti v letu 2013, ki jih lahko strnemo v nekaj vprašanj.

2.1. Zakaj je izvršna oblast dopustila, zakonodajna pa novembra 2013 sprejela usodno trinajsto spremembo Zakona o bančništvu, ki je formalno omogočila razlastitev domačih varčevalcev? Krojili so jo uradniki EK, kar dokazujejo dopisovanja EK in MF med 4. septembrom 2013 in 15. novembrom 2013. Ne obsojamo uradnikov MF, ki so se celo trudili oporekati, trdimo le, da bi za tolikšen poseg v slovenski pravni red vlada in BS morali zahtevati vsaj uradno stališče za finance pristojnega komisarja EK, da je bilo to neizogibno za odobritev »prepovedane« državne pomoči. Posebno še, ker

smo priča sprenevedanju EK o tej zahtevi in ravnanju Ustavnega sodišča, ki se izogiba odločitvi z nepotrebnim spraševanjem o hierarhiji pravnih aktov EK in slovenske zakonodaje. Zakaj sta vlada in BS pristali na absurdno zahtevo, da morata NLB in NKBM, ki sta dobili »prepovedano« državno pomoč, krčiti obseg poslovanja? Zaradi njune poceni prodaje?

2.2. Kako je mogoče, da je bil kapital slovenskih bank, ocenjen po mednarodnih računovodskih standardih pozitiven, po ocenah svetovalnih podjetij pa na isti dan, 30. 9. 2013 za 2,9 milijarde evrov nižji, ravno toliko, kot je bilo potrebno za razlastitev imetnikov delnic in podrejenih obveznic? Kako je mogoče, da sta bili po podatkih evropskega regulatorja bank EBA (na njegovi spletni strani) obe naši največji banki NLB in NKBM še avgusta kapitalsko ustrezni, decembra pa sta imeli negativen kapital? Kako je mogoče, da je Factor banka po pregledu BS julija 2013 kot kapitalsko dovolj zdrava dobila dovoljenje BS, da prevzame KD banko, dva meseca pozneje pa jo je BS poslala v likvidacijo? Zakaj je BS zaradi »možnosti okužbe« istočasno likvidirala tudi Probanko, čeprav se v njej takrat ni dogajalo nič in čeprav je avgusta potencialnim kupcem banke dala čas, da se do konca septembra odločijo o nakupu? Je vse to mogoče pojasniti s spreminjanjem metodologij, oziroma, ali so metodologije prilagajali zelenemu rezultatu?

2.3. Zakaj BS ni zmotila približno 1.5 milijardna razlika med ocenama finančne luknje dveh tujih institucij, ki jih je morala najeti, da bi zagotovila »nepristranskost« ocen. Oliver Wyman je opravila »bottom-up«, Roland Berger pa »top-down« oceno; ta naj bi omogočala presojo prve. Za oboje je BS plačala kar nekaj milijonov, milijonske stroške pa so imela še banke, ki so morale stroške pokriti same. Razlika med 3.3 in 4.8 milijarde evrov je prevelika, da bi jo naročnik, ki je ocene drago plačal, kar spregledal.

2.4. Zakaj so bile brez prigovorov v stresnih testih uporabljene fantomske napovedi EK o slovenskem gospodarstvu, ki nimajo nič opraviti z realnostjo in ki ne vzdržijo nikakršnih statističnih testov? Ocene o več kot deset odstotnem skrčenju v treh letih, so nastale v času, ko si je slovensko gospodarstvo sredi 2013 že opomoglo in naslednja leta dosegalo povprečno 3 odstotno rast. BS je v prvi polovici leta sama izvedla stresne teste, ugotovljeno pomanjkanje kapitala pa je bilo bistveno manjše kot pri stresnih testih izvedenih jeseni. Pa še. EBA je do leta 2013 v svojih stresnih testih praviloma uporabljala dvoletno padanje ekonomije, v 2013 pa ga je povečala na 3 leta. Če bi v stresnih testih dvoletno padanje uporabili tudi pri nas, bi, na primer, NLB zadržala pozitiven kapital, če bi v stresnih testih drugod uporabili padanje takšnih razsežnosti kot v Sloveniji, bi povsod namesto bank ostale le še bančne luknje.

Zgoraj navedena vprašanja lahko strnemo v eno samo. Povsod si oblasti - denarne, izvršne in zakonodajne - prizadevajo reševati svoje banke in podjetja ter ščititi svoje državljane-vlagatelje; **zakaj naše oblasti - denarna, izvršna in zakonodajna raje uničujejo banke, razprodajajo podjetja in domačim vlagateljem jemljejo prihranke.**

SINTEZA, marec 2016